

חוק מס הכנסה (ניכויים מיוחדים בשל אינפלציה) (הוראת שעה
ותיקוני חוק), התשמ"ב-1982 *

פרשנות

1. בחוק זה —

(1) תהא לכל מונח המשמעות שיש לו בפקודת מס הכנסה¹ (להלן — הפקודה), או בחוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג-1963², לפי הענין, זולת אם יש הוראה מפורשת אחרת;

(2) "שנת מס" — לרבות תקופת שומה מיוחדת;

(3) "הכנסה מעסק" — הכנסה כמשמעותה בסעיף 2 (1) לפקודה, למעט הכנסה מעסקה או מעסק אקראי בעלי אופי מסחרי ולמעט הכנסה שעל פי סעיף 7 לא יותר לגביה ניכוי;

(4) "הכנסה מזכה" — הכנסה מעסק, לאחר שהופחתו ממנה הקיזוזים, הפטורים והניכויים המותרים לפי כל דין, פרט לניכוי על פי חוק זה ולניכויים, קיזוזים ופטורים המותרים רק כנגד מקור הכנסה שאיננה הכנסה מעסק, ובלבד —

(א) שסכום ההכנסה המזכה לא יעלה על הסכום המתחייב מהדוח שהגיש הגישום על פי סעיף 131 לפקודה או שתיקן ביומת עצמו או, לאחר שתחלו הליכי שומה שאינה שומה עצמית, מששוכנע פקיד השומה שנפלה בו טעות והתיר לגישום לתקנו;

(ב) שלא יראו בתוצאה שהיא הפסד, הכנסה מזכה;

(ג) שהכנסה מזכה של שותפות תיראה כהכנסה מזכה של השותפים לפי חלקם בשותפות;

לענין הגדרה זו, כשניכוי מחושב כשיעור מהכנסה חייבת, הוא יחושב לפני הניכוי על פי חוק זה;

(5) "מלאי" — מלאי עסקי כמשמעותו בסעיף 85 לפקודה, לפי ערכו כפי שהוצהר בדוח לתום שנת המס הקודמת לענין קביעת ההכנסה החייבת לאותה שנה;

(6) "הון עצמי" — כפי שנקבע בתקנות מס הכנסה (קביעת הון עצמי לחישוב הניכוי המיוחד בשל האינפלציה), התשמ"א-1981³;

(7) "עוסק בחקלאות" — מי שבבעלותו ציוד או נטיעות המשמשים אותו בייצור הכנסתו מחקלאות במשקו החקלאי;

(8) דין קיבוץ כדין יחיד;

2. בחישוב הכנסתו החייבת של חבר-בני-אדם בשנת המס 1981 יותר לניכוי מהכנסתו מעסק —

ניכוי מיוחד
לחבר-בני-אדם

(1) בחברה תעשייתית כמשמעותה בחוק עידוד התעשייה (מסים), התשכ"ט—

* נחקל בכנסת ביום כ"ג באב התשמ"ב (12 באוגוסט 1982); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 1573, התשמ"ב, עמ' 104.

1 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; התשמ"ב, עמ' 158.

2 ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

3 ק"ת התשמ"א, עמ' 1210.

1969⁴ (להלן — חוק עידוד התעשייה), לרבות אגודה שיתופית לגבי מפעל שסעיף 50 (א) לחוק האמור חל עליו — הסכום הגבוה מבין שני אלה:
(א) 10% מהכנסתה המזכה;
(ב) 75% מההון העצמי או 50% מהמלאי, לפי הגבוה שביניהם, אך לא יותר מ-25% מהכנסתה המזכה;

(2) בחבר-בני-אדם אחר — הסכום הגבוה מבין שני אלה:

(א) 10% מהכנסתו המזכה;

(ב) 20% מההון העצמי או 50% מהמלאי, לפי הגבוה שביניהם, אך לא יותר מ-15% מהכנסתו המזכה.

ניכוי מיוחד
ליחיד

3. בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד בשנת המס 1981 יותר ניכוי מהכנסתו מעסק בסכום השווה לגבוה מבין שני אלה:

(1) 10% מהכנסתו המזכה;

(2) 50% מהמלאי ובלבד שלא יעלה על 15% מהכנסתו המזכה.

ניכוי מיוחד
למוסד כספי
ולמדוחות על
עבודות גמורות

4. בחישוב הכנסותיהם של המפורטים להלן יותר, על אף האמור בסעיפים 2 או 3, ניכוי בשיעור של מחצית סכום הניכוי שהיו זכאים לו על פי הסעיפים האמורים, ואשר יחושב ללא החלופה של שיעור מהמלאי:

(1) מוסד כספי כמשמעותו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו—1975⁵;

(2) גישום לגבי הכנסותיו שעליהן הוא מדווח לפי שיטת העבודות הגמורות.

חלוקת הניכוי
בין סוגי
הכנסות מעסק

5. חבר-בני-אדם הזכאי לניכוי על פי סעיפים 2 או 4 ויש לו סוגי הכנסה מזכה שחלים עליהם שיעורי מס שונים, למעט הכנסה פטורה, יחולק הניכוי בין סוגי ההכנסה כאמור, לפי היתס שבין ההכנסה מכל סוג לבין כל ההכנסה המזכה.

פחת לעוסק
בחקלאות

6. עוסק בחקלאות יהיה זכאי בשנת המס 1981, לפי בחירתו, במקום הפחת שהוא זכאי לו על פי כל דין בשל צידוד המשמש במשקו החקלאי או בשל מטעים —

(1) לכפל הפחת המגיע לו על פי סעיף 21 לפקודה בשל הצידוד או המטעים, למעט אלה שפסקאות (2) או (3) להלן חלות עליהם;

(2) לניכוי פחת, שדינו כדין פחת לפי סעיף 21 לפקודה, בסכום של 400 שקלים לכל דוגם מטע מניב פרי המעובד בשלחין מלא, למעט הדורים; היה סכום הניכוי עודף על יתרת המחיר המקורי של המטע, יראו את סכום העודף כתמורה נוספת לענין חישוב השבח במכירת המטע;

(3) לניכוי של 15% ממחיר העלרת של מטע שטרם הניב פרי; ניכוי זה יופחת מהמחיר המקורי לענין חישוב הפחת לאחר שהמטע החל להניב ולענין חישוב השבח במכירתו.

שליט הניכוי

7. הניכוי לפי חוק זה לא יותר —

(1) לחברה בהשקעת חוץ הזכאית להטבות על פי פרק שביעי 3 לחוק לעידוד

השקעות הון, התשי"ט—1959⁶;

4 ס"ח התשכ"ט, עמ' 232.

5 ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

6 ס"ח התשי"ט, עמ' 234.

(2) לחברה שחל לגביה סעיף 49 (1) או (2) לחוק עידוד התעשייה ;
(3) מהכנסה שחל עליה חוק מס הכנסה (עידוד להשקרת דירות) (הוראת שעה ותיקוני חוק), התשמ"א—1981 ;

(4) מהכנסה שספרי החשבונות לגביה נוהלו על בסיס מזומנים או שהדיווח עליה הוא על בסיס מזומנים, למעט הכנסה מקמעונאות או מחקלאות ולמעט הכנסה ממסחר סיטוני, מייצור או מהובלה בכלי רכב, שדווח עליה על בסיס מצטבר משנת המס 1979 או משנת המס שבה היתה לראשונה הכנסה כאמור לגישום, לפי המאוחר ;

(5) מהכנסת יהלומן כמשמעותו בסעיף 130א לפקודה אשר בחר לנהל פנקסי חשבונות במטבע חוץ — מעסקו ביהלומים.

8. הגיכוי לפי חוק זה יותר רק למי שפנקסיו לשנת המס 1981 הם קבילים.

סייג לגיכוי

9. לענין הגיכוי על פי חוק זה, דין חברה משפחתית שחל עליה סעיף 64א לפקודה כדין חבר-בני-אדם והכנסתה החייבת של החברה לא תבוא בחשבון לענין גיכוי אצל הגישום כמשמעותו בסעיף האמור.

דינה של חברה משפחתית

10. בחוק מס הכנסה (גיכויים מיוחדים בשל אינפלציה) (הוראת שעה ותיקוני חוק), התשמ"א—1981 § —

תיקון חוק האינפלציה לשנת 1980

(1) בסעיף 3, במקום הסיפה המתחילה במלים "ולגבי אגודה שיתופית" יבוא "ואם שוכנע הנציב שהיוון הוא בלתי אפשרי או שאיננו מספיק, יותר גיכוי של סכום שייקבע באחת הדרכים שלהלן או בשתייהן או בשילוב של היוון והדרכים שלהלן, הכל כפי שיוורה הנציב :

(א) סכום בגובה הרווחים שעד תום שנת המס 1981 תובטח אי חלוקתם בדרך שקבע הנציב ;

(ב) סכום בגובה סכום הגדלת ההון העצמי שנעשתה עד תום שנת המס 1982 על-ידי גיוס הון נוסף ;

(ג) לגבי אגודה שיתופית — סכום שאי חלוקתו תובטח בדרך שיקבע הנציב בהתייעצות עם רשם האגודות השיתופיות ; "

(2) בסעיף 8 (א) (2), במקום "פסקאות (1) ו-(2)", יבוא "פסקה (1)";

(3) במקום סעיף 10 יבוא :

10. תחולתו של סעיף 8 תהא כלהלן :

"תחולה

(1) לגבי יחיד —

(א) אם תבע גיכוי על פי סעיף 4 או על פי סעיפים 4 ו-5 — יחול לגביו סעיף 8 כפי שתוקן בחוק מס הכנסה (גיכויים מיוחדים בשל אינפלציה) (הוראת שעה ותיקוני חוק), התשמ"ב—1982 (להלן — הוראת 1982), לגבי שנת המס 1980, ואם לא תבע גיכוי כאמור לא יחול לגביו סעיף 8 כאמור ;

7 ס"ח התשמ"א, עמ' 68.
8 ס"ח התשמ"א, עמ' 288.

(ב) אם תבע ניכוי על פי סעיף 3, או על פי סעיפים 3 ו-4 (2), להוראת 1982 — יחול לגביו סעיף 8, כפי שתוקן בהוראת 1982, לגבי שנת המס 1981 ואילך; אם לא תבע ניכוי כאמור לא יחול לגביו סעיף 8 כאמור והריבית שלא יותר לו ניכוייה לפי סעיף 19 לפקודה תוקטן ב-12%, ואם מרבית הכנסתו היא הכנסה לפי סעיף 2 (8) לפקודה — ב-20%;

(2) לגבי חברי בני-אדם —

(א) אם תבע ניכוי על פי סעיף 2, או על פי סעיפים 2 ו-5 — יחול לגביו סעיף 8 למעט סעיף קטן (א) (2) לגבי שנת המס 1980, ואם לא תבע ניכוי כאמור — לא יחול לגביו סעיף 8 כאמור;

(ב) אם תבע ניכוי על פי סעיף 2, או על פי סעיפים 2 ו-4, להוראת 1982 — יחול לגביו סעיף 8, כפי שתוקן בהוראת 1982, למעט סעיף קטן (א) (2) לגבי שנת המס 1981 ואילך, ואם לא תבע ניכוי כאמור יחול לגביו סעיף 8 כולל סעיף קטן (א) (2) לגבי שנת המס 1981 ואילך.

תיקון הפקודה

11. בפקודת מס הכנסה —

(1) בסעיף 9, אחרי פסקה (23) יבוא:

(24) ריבית והפרשי הצמדה שקיבל גישום בשל מס ששילם ביתר, וריבית שקיבל גישום מכוח סעיף 103א לחוק מס שבח; הוראה זו לא תחול לגבי גישום שריבית והפרשי הצמדה הן בידיו הכנסה לפי סעיף 2(1).;

"הפרשי הצמדה וריבית על מס ששולם ביתר"

(2) בסעיף 17, פסקה (10) — תימחק;

(3) בסעיף 19 —

(א) בסעיף קטן (א) —

(1) בהגדרת "מילוות מועדפים" —

(א) בפסקה (2), במקום "מ-5% מכלל הזכויות" יבוא, בכל מקום, "מ-5% מזכויות ההצבעה במישרין או בעקיפין", בסופה, אחרי "ואולם לפי בקשת הגישום" יבוא "שתוגש יחד עם הדו"ח לפי סעיף 131", ובסופה יבוא "בבקשה כאמור יפרט הגישום את שיעור זכותו בהצבעה ואת המועדים שבהם התחיל או פסק להיות בעל זכות כאמור";

(ב) במקום פסקאות (4) ו-(5) יבוא:

"(4) זכות במקרקעין כמשמעותה בחוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג—1963, למעט זכות כאמור במקרקעין שלהלן:

(א) מקרקעין המשמשים או מיועדים לשמש גכס קבוע בייצור הכנסה מעסק או מקור הכנסה כשהכנסה מהם היא סבירה לגבי הזכות;

- (ב) מקרקעין המשמשים מלאי עסקי ;
 (ג) דירת מגורים אחת או מקרקעין המיועדים לשמש
 דירת מגורים אחת ;
 (ד) מקרקעין שאינם מפורטים בפסקאות (א) עד (ג)
 שהזכות בהם היתה בידי הנישום לפני יום י"ג בניסן
 התשל"ז (31 במרס 1977),

ובלבד שלא יראו מקרקעין כמיועדים לשמש למטרה פלוגית
 אם לא החלו לשמש לאותה מטרה עד תום שנת המס 1983 ;
 לענין זה יראו גם התחלת בנייתו של בנין כהתחלת שימוש ;

- (5) סכום שהשקיע אדם בחברה בעת שנתקיימו שני אלה :
 (א) בין המשקיע והחברה קיימים יחסי שליטה
 במשך תקופה של 60 ימים לפחות בשנת המס ;
 (ב) בתקופה של 60 ימים לפחות שבה קיימים יחסי
 שליטה כאמור מרבית נכסי החברה, לפי מחירי
 הרכישה, היו מילוות מועדפים ; לענין זה —
 "השקעה" — לרבות הלוואה ששיעור הריבית
 השנתי עליה אינו עולה על 100% ;
 "שליטה" — כמשמעותה בסעיף 25 ;

(6) רכב נוסעים פרטי ורכב פרטי דו-שימושי שהנישום
 לא תבע גיכוי על פי תקנות מס הכנסה (גיכוי הוצאות רכב),
 התשל"ה—1975, בשל הוצאות להחזקתו — למעט רכב
 שהנישום לא תבע בשלו גיכוי אך פקיד השומה שוכנע
 שהרכב שימש בהשגת הכנסתו — ורכב כאמור בנספח ב'
 לתקנות האמורות שהוצאות להחזקתו מותרות על פיהן —
 שנרכשו בשנת המס 1980 או אחריה, וכן רכב שנפח מגווע
 עולה על 2000 סמ"ק ושלפי תקנה 4 לתקנות האמורות
 אין מתירים לגיכוי הוצאות להחזקתו. ;

(2) בהגדרת "הלוואות מיועדות", בפסקה (2), במקום "של הנכסים
 המשמשים לו לייצור הכנסתו" יבוא "או, לפי הענין, על יתרת שווי
 רכישה כמשמעותו בסעיף 47 לחוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג—
 1963, של הנכסים הקבועים המשמשים לו לייצור הכנסתו שלא הוגדרו
 כמילוות מועדפים" ;

(ב) במקום סעיף קטן (ב) יבוא :

"(1) היר לנישום מילוות מועדפים, לא תותר לגיכוי ריבית בסכום
 השווה לסכום הערך הממוצע של המילוות המועדפים בכל אחת
 משנות המס שלהלן כפול בשיעור המפורט לצדה :

בשנת המס 1975 — 22%

בשנת המס 1976 — 24%

בשנת המס 1977 — 45%

- בשנת המס 1978 — 50%
- בשנת המס 1979 — 100%
- בשנת המס 1980 — 110%
- בשנת המס 1981 — 100% ;

לענין זה, "מילוות מועדפים" — כפי הגדרתם בכל אחת משנות המס האמורות.

(2) לנישום שהוא יחיד תותר לניכוי תחילה, על אף האמור בפסקה (1), ריבית בסכום שעד ליתרת המחיר המקורי של הנכסים הקבועים המשמשים לו לייצור הכנסתו בכל אחת משנות המס שלהלן כפול בשיעור המפורט לצדה:

- בשנת המס 1975 — 10%
- בשנת המס 1976 — 10%
- בשנת המס 1977 — 20%
- בשנת המס 1978 — 20%
- בשנת המס 1979 — 40%
- בשנת המס 1980 — 40%
- בשנת המס 1981 — 40%

ועל יתרת ריבית יחולו הוראות פסקה (1).

(3) במקום הריבית כאמור בפסקאות (1) ו-(2) לא תותר לניכוי בכל אחת משנות המס המפורטות בפסקאות האמורות, על-פי בחירת הנישום או החלטת פקיד השומה, הריבית שלא היתה מותרת לניכוי על-פי סעיף קטן (ב) כפי שהיה בתוקף לגבי אותה שנת מס, ובלבד שפקיד השומה לא יחליט כאמור אלא אם ראה אחת מאלה:

(א) הסכום שלא היה מותר לנישום בניכוי על-פי סעיף קטן (ב) כנוסחו לפני החלפתו בחוק מס הכנסה (ניכויים מיוחדים בשל אינפלציה) (הוראת שעה ותיקוני חוק), התשמ"ב-1982, גבוה ב-30% לפחות מסכום הריבית שלפי פסקאות (1) ו-(2);

(ב) הנישום הגיש דו"ח לפי סעיף 131 לפקודה שממנו עולה כי סכום הריבית שאת ניכוייה לא תבע עולה על סכום הריבית שאינה מותרת בניכוי לפי פסקאות (1) ו-(2).";

(ג) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) מילוות מועדפים של בן-זוגו של הנישום או של ילדיהם שבתחילת שנת המס טרם מלאו להם 20 שנה, יראו אותם לענין סעיף זה כאילו הם של הנישום, זולת אם הוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה כי נרכשו מכספי בן-זוגו או הילדים ושהכספים לא נתקבלו ממנו לא במישרין ולא בעקיפין.";

(4) סעיף 160א — בטל;

5) בסעיף 187א, אחרי סעיף קטן (א) יבוא :

"(א) שר האוצר רשאי בצו להגדיל את שיעורי הפטור
האמורים בסעיף קטן (א)."

ניכוי בשיעור
מההכנסה החייבת

12. לענין קביעת ההכנסה החייבת על פי הפקודה לשנת המס 1981, ניכוי שהוא
בשיעור מההכנסה החייבת ייקבע על פי ההכנסה החייבת לפני הניכוי על פי חוק זה.

תחולה, תחילה
הוראת מעבר

13. (א) תחולתו של סעיף 10 לגבי שנת המס 1980 ואילך.

(ב) (1) תחולתו של סעיף 11(1) ו-4) לגבי ריבית והפרשי הצמדה שהצטברו
מ-1 באוקטובר 1982 ;

(2) תחולתו של סעיף 11(2) לגבי ריבית והפרשי הצמדה שהצטברו מ-1
באוקטובר 1982, ואולם ריבית בשל מס לשנת המס 1982 שנוצרה בתקופה
מתום שנת המס עד המועד שנקבע בסעיף 132 לפקודה להגשת הדו"ח
תותר כהוצאה ;

(3) תחולתו של סעיף 11(3) (א) (2) משנת המס 1981 ;

(4) תחולתו של סעיף 11(3) (ב) לגבי שומות שניתן להשיג או לערער
עליהן, לשנות המס 1975 ואילך, ובלבד שלגבי ריבית והפרשי הצמדה שחל
עליהם סעיף 17(10) לפקודה, יחול הסעיף רק על מי שתבע ניכוי על פי
חוק מס הכנסה (ניכויים מיוחדים בשל אינפלציה) (הוראת שעה ותיקוני
חוק), התשמ"א—1981, ולגבי הצטברות משנת המס 1980 ;

(5) תחולתו של יתר הוראות סעיף 11 לגבי שנת המס 1982 ואילך, ואולם
מי שתבע ניכוי לפי סעיפים 2 עד 4, יחולו לגביו ההוראות האמורות גם
בשנת המס 1981, ובלבד שאם הנישום לא תיאם את הדו"ח שהגיש על-פי
סעיף 131 לפקודה לשנת המס 1981, כמתחייב מסעיף 19 לפקודה כפי שתוקן
בסעיף 11 לחוק זה, לא יהיה זכאי לניכוי על פי חוק זה ויראו את הדו"ח
שהגיש כשומה עצמית, גם לאחר שפקיד השומה תיקן אותה על ידי שלילת
הניכוי האמור.

14. חוק זה יפורסם תוך שלושים ימים מיום קבלתו בכנסת.

פרסום

יורם ארידור
שר האוצר

מנחם בגין
ראש הממשלה

יצחק נבון
נשיא המדינה